

Artikelarkiv Arvesølv 2018

Tre Brødres vej fra Varberg til Østergård

Af Jytte Jørgensen

Når jeg som barn spurgte min mormor, Mary Knudsen, født Falkenstrøm (7/2 1900 – d. 1/1 2001), hvor Falkenstrømnavnet stammede fra, sagde hun altid: ”Der kom 3 brødre fra Varberg i Sverige, og den ene af dem var min farfar”.

Jeg tror ikke, det var 3 raske prinser højt fra nord der kom til Fyn i 1868- 1874, men sikkert 3 ludfattige Falkenstrømdrenge på 17-18 år. Hvorfor det lige blev Fyn, kan vi kun gisne om. En storebror udvandrede til Amerika, så de 3 drenges penge strakte måske kun til Fyn. Fælles for dem alle var, at de startede som tjenestekarle på Østergård. I folketællingen 1870 var der en forvalter på Østergård, der kom fra Sverige, så måske er det ham, der lokkede de 3 brødre netop til Dræby. Men igen gisninger. Fælles for brødrene er også, at de senere i livet ernærede sig som blikkenslagere.

*Anders Gustav og Kirstine Falkenstrøm sammen med børn og en svigerdatter.
Billedet er taget foran huset Dræbyvej 23.*

Da jeg begyndte at lede efter brødrenes aner i Sverige, fandt jeg ud af, at deres far hed Carl Johan Falkenstrøm (1823-1909) og var murer i Varberg. Deres farfar hed Carl Magnus Falkenstrøm (1781-1828) og var vægter og sømand. Dennes far, drengenes oldefar var Jøns Falkenstrøm (1733-1796), som var pottemager i Varberg, og han var på et tidspunkt skyld i, at mange huse i Varberg brændte ned.

For natten mellem d. 27. og 28. september 1768 opstod der indløs hos krukemager Jøns Falkenstrøm. Af kæmnerrettens dombog for d. 14. oktober fremgår følgende: Den 27. september havde Falkenstrøm brændt lerkar i sin ovn til salg på markeder. Da ilden var slukket, og ovnen var tillukket omkring kl. 9 om aftenen, gik Falkenstrøm mellem kl. 11 og 12 på natten ind og lagde sig. Omkring kl. 1 om natten var artillerikarlen

Segerstrøms enke, som boede i Falkenstrøms hus, vågnet ved, at hun hørte det brænde. Hun vækkede Falkenstrøm, som sprang ud og så at brænde, som lå ved bræddeskjulet uden for keramikovnen var brudt i brand. Inden de kunne nå at slukke ilden, fik den fat i halmtaget og bredte sig så hurtigt, at den øjeblikkeligt brød gennem taget og satte hele huset i brand. Falkenstrøm forklarede over for retten, at han ikke kunne forklare, hvordan ilden brød løs. Ilden i ovnen var gået ud, da han gik derfra, og alle åbninger til bræddeskjulet var vel tillukkede. Muligvis kunne der under brændingen være fløjet en gnist ned i en brændestabel udenfor, hvor den havde ligget og glødet for senere at antænde brændet. Falkenstrøms hustru, Catarina Bank, havde samme forklaring som sin mand. Familiens pige og svend blev ligeledes vækket og kendte ikke til noget, men de havde vækket naboerne.

Retten fandt at 40 huse var nedbrændt, og at Falkenstrøm havde "warit mindre wållande" (været lidt el. uforsvarende skyld i) brandens opståen, men han dømtes dog til at bøde 20 daler. Ludfattig, som han blev på grund af branden, måtte han imidlertid sidde bøderne af ved 8 dages fængsel "wid watten och bröd."

Den ældste broder

Den ældste af de 3 ovennævnte brødre, Anders Albert Bertel (eller Bartold) Falkenstrøm, finder jeg første gang i 1868, da er han 18 år. Som sagt starter han på Østergård, senere er han daglejer på Brockdorff. I kirkebogen over Kerteminde fandt jeg noget mærkeligt. Der er lyst til ægteskab for Anna Kirstine Gommesen og ungarl Barthold Albert Falkenstrøm den 28/6 1874 og de 2 næste søndage. Det mærkelige er, at der ikke er en vielsesdato. Har præsten glemt at skrive datoen?

Det tror jeg nu ikke, for senere står Bartold stadig opført som ungarl. Kan Anne Kirstine være død? Jeg fandt ingen dødsoplysninger. Ligger der en spændende historie eller en tragedie bag. Det får vi måske aldrig at vide. I 1890 flytter "ungarl" Barthold til Frederiksgade 48, Odense, og er nu blikkenslagermester. Han får en husbestyrerinde, enke Ane Marie Henriksen, der har 2 hjemmeboende børn. I 1891 gifter han sig med hende og flytter til Lumby. De bor på en lillebitte jordlod på Lumby mark, hvor han stadig ernærer sig som blikkenslager. Han fik ingen børn, så jeg ved ikke så meget om ham, og har desværre ingen billeder. Jeg har heller ikke fundet hans dødsoplysninger. Han er ikke død i Lumby, men hvor han er rejst hen på sine gamle dage ved jeg ikke. Sidst jeg finder ham er i folketællingen fra Lumby

1921.

Lars August Falkenstrøm var den yngste af de tre udvandrere.

Den næstældste broder og hans efterkommere

Denne, Anders Gustav Falkenstrøm, er min tipoldefar. Han kom til Østergård i 1870, også som 18-årig. Han har

vist ikke været så meget rundt, men gifter sig i 1874 med sypige Kirstine Marie Pedersen, der kommer fra Rosenvold, nogle arbejderboliger mellem Østergård og Ulriksholm. De flytter ind på Dræbyvej 23, hvor Anders Gustav bor til sin død i 1927. Han ernærede sig som tidligere nævnt også som blikkenslager. Hans barnebarn, Mary Knudsen, fortalte, at han varmede sin loddekolbe i ovnen på komfuret i køkkenet.

Anders Gustav og Kirstine fik 7 børn, først 3 sønner og siden 4 døtre. Den yngste af døtrene blev kun 6 år. De 6 andre børn voksede op, blev gift og fik børn, så det blev til mange efterkommere. Anders' kone Kirstine døde den 9/4 1912. Den 8/10 samme år gifter Anders Gustav sig igen, denne gang med enke Laurine Jørgensen fra Agedrup.

Anders Gustav og Kirstines ældste søn, Karl Falkenstrøm, flyttede til Vester Kærby og ernærede sig som tømrer. Han giftede sig med sypige Marie Hansen. Senere startede deres søn Herluf købmandsforretning i forældrenes hus. Parrets næstældste søn, Marius, gifter sig også med en Marie og flytter til Vindegade i Odense. Han blev i øvrigt også blikkenslager og arbejdede senere på Sukkerkogeriet i Odense. Den yngste søn Niels Severin (far til Mary og altså min oldefar) kom i pleje som 7-årig i 1884 hos smeden i Midskov og var der, til han som 12-årig kom ud at tjene på en gård på Dræby Fed. Uha de må ha været fattige.

Smedekonen Marie Smidt blev åbenbart ved med at holde kontakt til Niels, da jeg har fundet postkort, der er skrevet i 1920'erne. Jeg ved ikke om det er de forhold, der har gjort, at Niels blev noget flyvsk. Jeg har talt i hvert fald 6 forskellige steder han har boet efter han blev gift.

Han blev gift med Anna Elise Kirstine Jensen, enebarn af Rasmine og murer Jens Jensen, Dræbyfedvej 33, kaldet Falkenstrømhuset, og barnebarn af smed Karl Chr. Rasmussen samme sted. Jeg fornemmer, at smed Rasmussen var ret velhavende, for hans datter Rasmine (Kristines mor) står senere opført i en folketælling som kapitalist. De nygifte flyttede ind hos brudens familie på Dræbyfedvej 33.

Niels og Kirstine, som hun blev kaldt, fik 6 børn, deriblandt min mormor, Mary, som var den næstældste i rækken. Hun blev som 19-årig gift med maler Anders Rosenlund Knudsen og bosatte sig på Dræbyvej 19, hvor de i 1921 fik en datter, Astrid, som jo så er min mor. Som det forstås bor den lille familie tæt på Anders Gustav, og den lille pige besøgte derfor ofte sin gamle oldefar.

Den ældste af døtrene Anne blev gift med en landmand Andreas Bitsch, som drev en gård i Flødstrup. Den mellemste af døtrene Nielsine arbejdede i Odense som porcelænsmalerske

Brødrene blev fotograferet i mange forskellige situationer.

og flyttede senere til København, hvor hun blev gift med Kaptain Christian Heiede Jensen. Den yngste, Helga, giftede sig med Jens Christian Knudsen, der var fodermester og fabriksarbejder. De bosatte sig i Vejlbj ved Fredericia og fik 6 børn. Da Helga fødte nr. 6, en lille pige, døde hun i barselseng, som så mange andre kvinder. Den lille pige blev selvfølgelig døbt Helga.

og flyttede senere til København, hvor hun blev gift med Kaptain Christian Heiede Jensen. Den yngste, Helga, giftede

Den yngste broder og hans efterkommere

Den yngste af brødrene, Lars August, kom som sagt også til Østergård, senere på Vejrupgård. De har måske alle 3 tjent omkring på forskellige gårde/godser inden de giftede sig. Lars August giftede sig i 1882 med en murerdatter fra Fraugde Anne Marie Sørensen, med hvem han fik 5 børn. Det sidste barn, en lille pige, blev født 27/8 1890 og fik navnet Anne Marie ved hjemmedåb den 5/9. Moderen døde den 6/9, sikkert i barselseng, derfor har barnet fået hendes navn. Det har været hårdt for Lars August at stå tilbage med 5 små børn. Døtrene blev sat i pleje hos Ramus Nielsen og hans kone Bodil i Pårup sogn. Den ældste søn, Carl Søren, flyttede til Assens som voksen. Den anden søn, Axel Julius, udvandrede til Amerika i 1905 som 20-årig. Jeg har fra hans barnebarn fået kopi af hans dagbogsoptegninger fra turen og hans første tid i Amerika. Axel Julius forlod Kolding og sin kæreste Johanne den 6/3 1905. Da han ingen penge havde, arbejdede han ombord på skibet "Corinthian", som han ankom med i New York den 23/3 1905. Han må være kommet godt i gang i USA, for ca. 3 måneder efter ankomsten, sendte han penge hjem til sin kæreste Johanne, så hun kunne komme over til ham. De blev gift 2/8 1905 og bosatte sig i Perth Amboy, USA, hvor de fik 4 døtre. I 1918 startede Axel Julius "Axels Bus Line" der kørte ud fra

Anders Gustav Falkenstrøm skimtes i haven foran Dræbyvej 23.

Perth Amboy, men solgte det i 1924. Og han, Johanne og døtrene, tog på besøg i Danmark hos familierne her.

De 3 brødre (eller faktisk kun de to) fik således 13 børn, og efterkommere af dem er nu spredt ud over Danmark, dog måske mest på Fyn og Østjylland. Jeg bilder mig ind, at hver gang jeg støder på Falkenstrømnævnet, er de nok noget af min familie.

De mange navne er selvsagt svære at holde rede på, men forløbet er:

- 1. Jøns Falkenstrøm (tip, tip, tip tipoldefar)*
- 2. Carl Magnus Falkenstrøm (tip, tip tipoldefar)*
- 3. Carl Johan Falkenstrøm (tip, tipoldefar)*
- 4. Anders Gustav Falkenstrøm (tipoldefar og indvandrer til Danmark)*
- 5. Niels Severin Falkenstrøm (oldefar)*
- 6. Mary Knudsen, født Falkenstrøm (mormor)*
- 7. Astrid Knudsen, gift Christensen (mor)*
- 8. Jytte Christensen, gift Jørgensen*

Efterskrift.

Måske er "mine" Falkenstrømmere ikke de første af slægten der kom til Danmark, for i min søgen fandt jeg i en folketælling fra 1801 en Helene Larsdatter Falkenstrøm 29 år. Under erhverv står "hæftede forbrydere". Men jeg vælger at tro, at hun ikke har noget med mine Falkenstrømmere at gøre!